

n° 423.

Retkeilkää JÄÄMEREN TUNTUREILLA!

Lyhyitä kävelyreittejä Liinahamarin matkailumajan ympäristössä.

Suunnitellut *Örnulf Tigerstedt*.

Suomen-Lapin ja Petsamon matkailukeskuksista ei monikaan tarjoa niin monipuolisia mahdollisuuksia kävelyretkien tekemiseen kuin Jäämeren rannalla oleva Liinahamari. Tähän asti Liinahamari on ollut yleisesti tunnettu vain pitkän matkan päätepisteenä, josta käännetään takaisin etelään. Sinne päättyy suuri Jäämerentie, ja sieltä voidaan sopivasti moottorilaiva »Jäämeressä» pistäytyä Jäämerelle, Heinäsaarille ja Pummankiin. Liinahamariin tullaan siis vain ikäänkuin antamaan viimeinen silaus Petsamon matkalle. Viivytään päivä tai korkeintaan kaksi. Kovat, ankarat kalliotunturit, jotka ympäröivät vuonoa, eivät houkuttele lähempään tutustumiseen. Tyydytään vain heittämään niihin kaukaa pelonsekaisella ihailulla silmäys lähimmältä huipulta, sitten syödään rauhassa päivällinen ja ohjataan matka kiireesti etelää kohti. Siten on menetetty eräs kaikkein parhaimmista retkeilymahdollisuuksista, mitä Suomessa ylipäänsä on tarjolla.

Seuraavassa esitellään eräitä Liinahamarin retkeilyreittejä. Ne ovat kaikki sopivia yhden päivän kierroksia. Niitä ei ole tarkoitettu ainoiksi autuaaksitekeviksi ohjeiksi, vaan ne muodostavat yhdessä vain eräänlaisen rungon, jonka ympärille jokainen voi punoa harrastustensa, mahdollisuuksiensa ja kekseliäisyytensä mukaisia uusia reittejä.

Sopivin kartta on Petsamon topografinen kartta 1:20.000, lehti »Liinahamari», allaolevaa reittiä n:o 6 varten sitäpaitsi lehti »Kaakkuri». Reittien selostuksissa viitataan tämän kartan numeroihin, jotka ilmoittavat korkeuden merenpinnasta.

1 Nousu Siebruoaville.

Nousu tapahtuu viitoitettua polkua, Liinahamarinjoen syvää, koivuakasvavaa laaksoa pitkin; joki muodostaa lukemattomia pieniä koskia ja putouksia. Neitiniementunturin läntiseltä ylätasangolta avautuu luoteeseen Kääntöjärven yllä sen taustassa olevia tunturiröykkiöitä kohti juhollisen monumentaalinen näköala. Heti vedenjakajan takana poiketaan Siebruoaville. Pääpolku jatkuu edelleen Nurmensättiin saakka. Piste 228 luona olevalta tunturijärveltä nousee jyrkkää rinnettä kesyttömän karua dantelaista kivihelvettä pitkin, jonka pinnan syvät kurut ja mielikuvitukselliset kivimuodostelmat pirstovat. Viimeinen matkan osa tunturin laelle on helppo. Laelta näkyy meri, Heinäsaaret ja Kalastajasaarento. Unohtumaton värinäytelmä.

Alas laskeuduttaessa seurataan aluksi viitoitettua tietä. Järven 228 luona käännetään vasemmalle ja seurataan laaksoa alas. Pilviä hipovia korkeita tunturiseinämiä, joilta sateen jälkeen syöksyy vesiputouksia laaksoon. Keväällä lumen sulaessa purossa on komeita putouksia kummallisine kynnysmuodostelmineen. Laaksosta käännetään suunnilleen puhelinlinjan kohdalla oikealle ja etsitään tie kotiin yli Neititunturin kivikkoisten itärinteiden. Käyntiä tunturin huipulla tai pisteessä 113 suositellaan.

Liinahamari—Siebruoavi—Liinahamari = n. 10 km.

2 Nurmensätti.

Viitoitettu tie perille saakka. Matkaosuudesta Siebruoaville ks. edellistä reittiä. Vedenjakajan toisella puolella on maisema autiota ja pirstaleista; jyrkkäseinäisiä rotkoja, tummia tunturijärviä ja niukasti kasvillisuutta. Polku seuraa jyrkkää kraatterinmuotoisen tunturijärven 132 rantaa. Sitten tulee Haukkajärvi; taakse jäävät Siebruoavin äkkijyrkinä nousevat tunturiseinämät. Polku kulkee Kukshinoavin itäistä rinnettä pitkin. Ennen jyrkkää alaslaskeutumista merenrantaan avautuu korkeimmalta huipulta, Paalutunturilta, kaunis

näköala villin romanttisten, osittain äkkijyrkkien tunturiseinämien reunustamien Romanovinjärvien yli.

Maksaa vaivan poiketa näille järville. Romanovinmukka: hymyilevä, viheriöivä rantanotkelma. Kaunis hiekkaranta. Matkailijayhdistyksen idyllinen turvemaja. Romanovinmukasta on vähän yli 1 km Nurmensätiin kesäkalastuspaikalle. Pisteeltä 447 on erinomainen näköala yli koko niemen ja sen mielenkiintoisen yhdyskunnan. Nurmensätti on suuriarvoisimpia nähtävyyksiä Liinahamarin ympäristössä. Kotiinpaluu tapahtuu samaa tietä kuin tulokin.

Liinahamari—Nurmensätti—Liinahamari = n. 20 km.

3 Patajärvi.

Aluksi kuljetaan pitkin maantietä Purojärven rantaa Trifonajärvelle. Täältä jatketaan edelleen uutta autotietä myöten Trifonajärven pohjoista rantaa. Huipulta 83 on ihana näköala yli järven, taustalla Tyyristunturi. Ahvenjoen lehtevä laakso syvään uurrettuine puroumineen. Patajärven kummalliselle jääkaudenaikaiselle ylängölle noustaessa havaitsee lukuisia rantatöyräitä siltä ajalta, jolloin meri ulottui sinne asti ja Trifonajärvi oli osana vanhasta merenlahdesta. Korkealla ylängöllä on kraatterinmuotoinen Patajärvi sekä joukko muita osaksi veden täyttämiä kraatterinmuotoisia syvennyksiä. Niiden arvellaan syntyneen jääkauden jälkeen tapahtuneen sulamisen aikana. Tänne jäi pitkäksi ajaksi lohkaru suuresta sisämaanjäädästä. Patajärven ylänkö ja sen kraatterit ja rantatöyrämät kuuluvat Liinahamarin mielenkiintoisimpiin luonnonnähtävyyksiin. Vedenlasku järvestä on maanalainen, järven pinnan matalimman ja korkeimman veden välinen ero voi nousta 16 metriin. Patatunturilta on suurenmoinen näköala yli tämän omituisen »kuumaiseman». Myöskin Tyyristunturille nousua voidaan suositella.

Patajärven ylängöltä pääsee helposti valkealle huipulle 147. Täältä on aivan erikoisen viehättävä näköala Peuravuonon laaksoon järvineen, koivumetsikköineen ja mahtavine tunturiseinämineen. Laskeudutaan jälleen laaksoon ja palataan takaisin pitkin Ahvenjoen rantaa ja jatketaan viitoitettua polkua. Puron rannalla olevat turvekodot ovat huomionarvoiset.

Liinahamari—Patajärvi—147—Liinahamari = n. 15 km.

4 Isonkiventunturi.

Hotellista huipulle 124. Puuttoman ylätasangon yli Hihnajärven eteläpään ympäri sekä senjälkeen tunturipuron kurua pitkin järvelle 95. Tyypillinen tunturijärvi korkeine rantoineen. Hihnattunturin linnoituksen tapainen rökkiö taustassa. Polku kulkee tunturin molempien huippujen välistä vedenjakajan yli koivujen ympäröimälle järvelle 136. Mieleenpainuva näköala laakson yli Kääntöjärvelle. Järvelle 138. Sieltä paljaita ylätasankoja pitkin huipun 327 ja pisteen 310 luona olevien järvien kautta Isonkiven lakea kohden. Viimeinen nousu on aika jyrkkä. Maisema on karua ja pirstaleista, siellä täällä fantastisia linnoitusta muistuttavia kallioryhmiä. Todellista alppiluontoa. Isonkiven laelta on suurenmoinen näköala kaikkiin suuntiin yli koko ympäröivän tunturimaailman. Etelässä Petsamon tunturit, lännessä Pasaritunturin mahtavat jyrkänteet, idässä Tsherdekaise ja pohjoisessa rannaton meri. Paluumatka tapahtuu Sorsajärven kautta. Kaunis levähdyspaikka järvien välisellä kannaksella näköaloinen yli järven ja taustalla näkyvää Isonkiven korkeaa tunturiryhmää kohti. Jyrkän rotkon kautta järvelle 136. Kauniita tunturipuroja. Komea vesiputous järven 136 alapuolella. Alas laskeudutaan pitkin Kääntöjärven kaunista

laaksoa. Järven eteläpäässä kaunis koski. Liinahamarinjoen yli Nurmensäntin polulle ja edelleen kotiin.

Liinahamari—Isokiventunturi—Liinahamari = 17 km.

Tätä reittiä voidaan muutella monella eri tavalla.

5 Koddapahta.

Soutuveneellä matkailumajan laiturilta Troinikanmukaan. (Huom.! Luode ja vuoksi.) Kävely pitkin Ristinien pohjoista rantaa kauniita hiekkarantoja ja rantaniittyjä. Turvekota lahden itäisimmässä poukamassa. Nousua Ristinien tunturille, josta on näköala yli lahden ja koko Petsamonvuonon, suositellaan. Veneellä edelleen Kuivamukan pohjukkaan. »Hakkapeliitta» Hiltusen tupa. Vuonon läntinen ranta on äkkijyrkkää luoksepääsemätöntä tunturiseinää. Väärällekurulle pitkin Kuivamukantunturin läntistä rinteitä. Komeita vesiputouksia puron laskupaikassa. Väärästäkurusta Peurajoen suuhun. Kulku sinne on hyvin vaikea, taitamattomien kiipeilijäin on siitä luovuttava. Peurajoen suussa yli 25 m korkea putous. Koddapahtan ympäristö on luoksepääsemättömintä ja romanttisen villedintä osaa Liinahamarista käsin suuntautuvien, päivän kestävien reittien piirissä. Reitti vaatii retkeilijältä keskinkertaista parempaa taitavuutta.

Liinahamari—Troinikanmukka—Kuivamukka—Koddapahta—Kuivamukka—Liinahamari = n. 10 km.

6 Vuononkylä, Trifona.

Matkailumajasta ylös kurua pitkin huippujen 170 ja 163 välistä. Piste 136 pohjoispuolella olevat kaksi järveä ja niitä ympäröivät kukkulamuodostelmat ovat kappale näkemisenarvoista tunturimaastoa. Tunturilla olevaa laaksoa pitkin Vuononkylään vuonon rannalle. Tie Trifonaan kulkee ylhäällä rinteellä, josta on ihana näköala vuonolle. Trifonan kylästä maantietä pitkin takaisin Liinahamariin. Nousua Trifonavaaralle, josta on hurmaava näköala Trifonajärvelle ja Tyyristunturille, suositellaan.

Liinahamari—Trifona—Liinahamari = 15 km.

Reitti on helppo ja miellyttävä kulkea.

Kaikki nämä kuusi reittiä ovat muuteltavissa monella tavalla. Reipas kävelijä voi siten, sensijaan että palaisi samaa tietä Nurmensäntistä kuin tulikin, tulla takaisin Talvitienkurun ja Kukshinjärven kautta. Patajärvelle menijä voi kotiinpalatessaan kulkea tunturien yli Hihnajärvelle, ja Trifonanmatkan voi edullisesti tehdä myös pitkin Purojärventunturin harjanteita rantatien asemesta. Kaikki nämä reitit voidaan kulkea yhden päivän aikana, mutta jos aikoo lähteä oikein pitkille retkille, moninkertaistuvat mahdollisuudetkin. Liinahamarin seutu on jalkaretkeilyn harrastajille todellinen paratiisi, jonka mahdollisuudet ovat miltei rajattomat. Mainittakoon tässä vain muutamia nimiä, joita lämpimästi suositellaan lukijan huomioon: Pasaritunturi, Peuravuono, Tsherdekaise, Rasvatunturi, Kernovaaginkuru, Saarijärvi, Pasarijärvi, Sisäjärvi, Sielukkakuru. Jokainen näistä nimistä on avain seikkailujen maailmaan.

Tiedusteluihin vastaa
Suomen Matkailijayhdistys
Helsinki, Aleksanterink. 7 a, puh. 26 752.